

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2012

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

**გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი საშუაოსათვის!
ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.**

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის III ნაწილში მოცემული ზოგიერთი დავალების (№№3-17) შესასრულებლად საჭიროა პასუხების ფურცელში შესაბამისი უჭრედები მონიშნოთ **X-ით**. თუ პასუხების ფურცელში უჭრედი შეცდომით მონიშნეთ, მაშინ მთლიანად გააშაგეთ იგი და მონიშნეთ სხვა უჭრედი.

დანარჩენ დავალებებს უნდა უპასუხოთ სიტყვიერად. პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სხვა პასუხი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები მოცემულია ბუკლეტში და თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

ყურადღებით გაეცანიტ ამ ინსტრუქციებს და არ დაგავიწყდეთ პასუხების გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, რომ ტესტის III ნაწილი - წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი - ორი დავალებისაგან შედგება.

უნდა აირჩიოთ **ერთ-ერთი მათგანი** (№1 ან №2) და უნდა შეასრულოთ ამ დავალებაში მოცემული: **ა) წაკითხულის გააზრებაც და ბ) მხატვრული ტექსტის ანალიზიც.**

შეგიძლიათ წაკითხულის გააზრების ყველა პასუხი ჯერ ტესტის ბუკლეტში მონიშნოთ და შემდეგ გადაიტანოთ პასუხების ფურცლის სათანადო ადგილას.

ყველა დავალების ბოლოს ტესტის ბუკლეტში საგანგებოდ გამოყოფილია ადგილი შავი ვარიანტის დასაწერად.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!
გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომლის პასუხიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში **ნაშრომი არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 4 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (20 ქულა)

ტექსტში დაშვებულია 18 მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. *გაასწორეთ* ეს შეცდომები და ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მასში არც ერთი სხვა ცვლილება არ შეიტანოთ.

დავალების მაქსიმალური შეფასებაა 20 ქულა. *გაითვალისწინეთ*, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

ფელიქს ვარლამიშვილი (ვარლა) დაიბადა 1903 წელს ქუთაისში. თავდაპირველად იგი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი იყო, სამხატვრო აკადემიის გახსნის თანავე კი ამ სასწავლებელში გადავიდა. მასთან ერთად სწავლობდნენ ცნობილი მხატვრები გიგო გაბაშვილი, გიორგი ჩუბინაშვილი და იაკობ ნიკოლაძე. აკადემიის დამთავრების შემდეგ ფელიქს ვარლამიშვილმა დააარსა სამხატვრო სკოლა, რასაც თავად ხელმძღვანელობდა. მიღებული ცოდნა რომ უფრო გაეღრმავებია, მხატვარმა უცხოეთში წასვლა გადაწყვიტა. 1928 წელს იგი გაემგზავრა სტამბოლში იქიდან კი – პარიზში სადაც რამდენიმე წელის შემდეგ დანიელ მხატვარ ქალზე დაქორწინდა. ცოლქმარი ცოტა ხნით არგენტინაში გადავიდა საცხოვრებლად შემდეგ კი ისევ პარიზში დაბრუნდა.

1952 წლიდან ვარლამიშვილის ნამუშევრები წარმოდგენილი იყო მრავალ პრესტიჟულ საგამოფენო დარბაზებში. როგორც თავად ხელოვანი აღნიშნავდა მის შემოქმედების ძალიან უმთავრესი წყარო საქართველო და ქართული თემატიკა იყო. მხატვარმა ერთ-ერთ ნამუშევარს ასეთი წარწერა წააწერა: „ყველა სურათს საქართველოს სიყვარულით ვხატავდი“.

1986 წელს ვარლამიშვილი გარდაიცვალა. მისი ნეშტი, ანდერძის თანახმად, დასწვეს და ფერფლი ლევილის სასაფლაოზე მიმოაბნიეს. ფელიქს ვარლამიშვილის ნამუშევრების საქართველოს ეროვნული მუზეუმისათვის გადაცემა მოხდა მისი მეუღლის ინიციატივით.

შავი სამუშაოსათვის

II. არგუმენტირებული ესე (20 ქულა)

საზოგადოების ნაწილი ზოოპარკების წინააღმდეგია, რადგან მიიჩნევს, რომ ბუნებრივი გარემოსაგან ცხოველების მოწყვეტა არაჰუმანურია.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, შეაფასეთ მისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ ტექსტის შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

გაითვალისწინეთ: თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით, ნაშრომი არ გასწორდება.

შავი სამუშაოსათვის

III. წაკითხულის გააზრება და მხატვრული ტექსტის ანალიზი (15 + 25 ქულა)

აირჩიეთ ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

დავალება № 1

„ვეფხისტყაოსნის“ პროლოგში ვკითხულობთ:

1. „რაცა ვის რა ბედმან მისცეს, დასჯერდეს და მას უბნობდეს;
მუშა მიწყივ მუშაკობდეს, მეომარი გულოვნობდეს;
კვლა მიჯნურსა მიჯნურობა უყვარდეს და გამოსცნობდეს,
არცა ვისგან დაიწუნოს, არცა სხვათა უწუნობდეს.
შაირობა პირველადვე სიბრძნისაა ერთი დარგი,
სადმართო სადმართოდ გასაგონი, მსმენელთათვის დიდი მარგი.
კვლა აქაცა ეამების, ვინცა ისმენს კაცი ვარგი;
გრძელი სიტყვა მოკლედ ითქმის, შაირია ამაღ კარგი.
ვითა ცხენსა შარა გრძელი და გამოსცდის დიდი რბევა,
მობურთაღსა – მოედანი, მართლად ცემა, მარჯვედ ქნევა,
მართ აგრეთვე მეღექსესა – ლექსთა გრძელთა თქმა და ხევა,
რა მისჭირდეს საუბარი და დაუწყოს ლექსმან ლევა.
მაშინლა ნახეთ მეღექსე და მისი მოშაირობა,
რა ველარ მიჰხვდეს ქართულსა, დაუწყოს ლექსმან ძვირობა.
არ შეამოკლოს ქართული, არა ქმნას სიტყვა-მცირობა,
ხელ-მარჯვედ სცემდეს ჩოგანსა, იხმაროს დიდი გვირობა.
მოშაირე არა ჰქვიან, თუ ვინმე თქვას ერთი, ორი;
თავი ყოლა ნუ ჰგონია მეღექსეთა კარგთა სწორი;
განალა თქვას ერთი, ორი, უმსგავსო და შორი-შორი,
მაგრა იტყვის, „ჩემი სჯობსო“, უცილობლობს, ვითა ჯორი.
მეორე ლექსი ცოტაი, ნაწილი მოშაირეთა,
არ ძალ-უც სრულ-ქმნა სიტყვათა გულისა გასაგმირეთა.
ვამსგავსე მშვილდი ბედითი ყმაწვილთა მონადირეთა:
დიდსა ვერ მოჰკლვენ, ხელად აქვს ხოცა ნადირთა მცირეთა.
მესამე ლექსი კარგი არს სანადიმოდ, სამღერელად,
სააშიკოდ, საღაღობოდ, ამხანაგთა სათრეველად;
ჩვენ მათიცა გვეამების, რაცა ოდენ თქვან ნათელად.
მოშაირე არა ჰქვიან, ვერას იტყვის ვინცა გრძელად.
ხამს, მეღექსე ნაჭირვებსა მისსა ცუდად არ აბრკობდეს,
ერთი უჩნდეს სამიჯნურო, ერთსა ვისმე აშიკობდეს,
ყოვლსა მისთვის ხელოვნობდეს, მას აქებდეს, მას ამკობდეს,
მისგან კიდე ნურა უნდა, მისთვის ენამუსიკობდეს.
ჩემი აწ ცანით ყოველმან, მას ვაქებ, ვინცა მიქია;
ესე მიჩს დიდად სახელად, არ თავი გამიქიქია!
იგია ჩემი სიცოცხლე, უწყალო, ვითა ჯიქია;
მისი სახელი შეფარვით ქვემორე მითქვამს, მიქია“.

ა) წაკითხულის გააზრება:

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X.

უპასუხეთ შემდეგ კითხვებს:

- (1) 3. რომელი სტრიქონი გამოხატავს პირველი სტროფის მთავარ სათქმელს?
 - ა) I სტრიქონი.
 - ბ) II სტრიქონი.

- გ) III სტრიქონი.
დ) IV სტრიქონი.
- (1) 4. **რა აზრი გამოიხატება სიტყვებით:** „შიაობა პირველადვე სიბრძნისაა ერთი დარგი“?
ა) პოეზია იმთავითვე მიჯნურთა გრძნობების გამოსახატავად შეიქმნა.
ბ) პოეზია იმთავითვე სამყაროს შემეცნების ერთ-ერთ საშუალებად იქცა.
გ) პოეზიის დანიშნულება არის ადამიანის გართობა და გამხსნევა.
დ) პოეზიის დანიშნულება არის აღიარებული ჭეშმარიტების ქადაგება.
- (1) 5. **რა იგულისხმება სიტყვებში:** „გრძელი სიტყვა მოკლედ ითქმის, შიარია ამაღ კარგი“?
ა) ჭეშმარიტი პოეზია მნიშვნელოვან აზრს სხარტად გამოხატავს.
ბ) ჭეშმარიტი პოეზია მნიშვნელოვანი ამბების შესახებ მოგვითხრობს.
გ) ჭეშმარიტი პოეზია მცირე ნაწარმოებების შექმნას გულისხმობს.
დ) ჭეშმარიტი პოეზია მხოლოდ ამაღლებულ გრძნობებს ასახავს.
- (1) 6. **ტროპული მეტყველების რომელი სახეა გამოყენებული სტრიქონში:** „ვითა ცხენსა შარა გრძელი და გამოსცდის დიდი რბევა...“?
ა) გაპიროვნება.
ბ) ეპითეტი.
გ) მეტაფორა.
დ) შედარება.
- (1) 7. **მეოთხე სტროფის მიხედვით, კონკრეტულად რაში მუდავნდება პოეტის ოსტატობა?**
ა) არ აღარბებს პოეტურ ენას.
ბ) არ მოგვითხრობს უინტერესო ამბებს.
გ) ნაწარმოებს მეფეს უძღვნის.
დ) ნაწარმოებს მიჯნურს უძღვნის.
- (1) 8. **რას გვეუბნება ავტორი სტრიქონით:** „მოშიარე არა ჰქვიან, თუ ვინმე თქვას ერთი, ორი“?
ა) ნამდვილი ხელოვანი არ არის ის, ვინც დიდ პოეტებს უტოლებს თავს.
ბ) ნამდვილი ხელოვანი არ არის ის, ვინც მთელ შემოქმედებას მიჯნურს მიუძღვნის.
გ) ნამდვილი ხელოვანი არ არის ის, ვინც მხოლოდ მეფის სადიდებლად თხზავს.
დ) ნამდვილი ხელოვანი არ არის ის, ვინც მხოლოდ რამდენიმე ნაწარმოებს შექმნის.
- (1) 9. **მეხუთე სტროფის მიხედვით, რა თვისებით გამოირჩევიან უნიჭო პოეტები?**
ა) ამპარტავნობით.
ბ) გაბედულებით.
გ) საზრიანობით.
დ) შურიანობით.
- (1) 10. **როგორ ახასიათებს რუსთველი „მეორე ლექსის“ ავტორებს?**
ა) მათ არ შეუძლიათ მეგობრების გართობა ნადიმის დროს.
ბ) მათ არ შეუძლიათ მონადირეთა მსგავსად თავის გამოჩენა.
გ) მათ არ შეუძლიათ პოეზიის მეშვეობით სატრფოს მოხიბვლა.
დ) მათ არ შეუძლიათ სულისშემძვრელი თხზულებების შექმნა.
- (1) 11. **რისთვის არის კარგი, ავტორის თქმით, „მესამე ლექსი“?**
ა) დროის გასატარებლად.
ბ) სამყაროს შესაცნობად.
გ) სატრფოს საამებლად.
დ) ღმერთის შესაცნობად.
- (1) 12. **რა დადებითი თვისება შეიძლება ჰქონდეს „მესამე ლექსს“?**
ა) ვრცლად გამოხატავდეს სათქმელს.
ბ) მკაფიოდ გამოხატავდეს სათქმელს.
გ) მოკლედ გამოხატავდეს სათქმელს.
დ) შთამბეჭდავად გამოხატავდეს სათქმელს.

- (1) 13. **რა იგულისხმება სტრიქონში:** „მოშიარე არა ჰქვიან, ვერას იტყვის ვინცა გრძელად“?
- ნამდვილი ხელოვანი ის არის, ვინც გასართობ ნაწარმოებს შექმნის.
 - ნამდვილი ხელოვანი ის არის, ვინც ვრცელ ნაწარმოებს შექმნის.
 - ნამდვილი ხელოვანი ის არის, ვინც ლაკონიურ ნაწარმოებს შექმნის.
 - ნამდვილი ხელოვანი ის არის, ვინც ტრაგიკულ ნაწარმოებს შექმნის.
- (1) 14. **რას ნიშნავს სიტყვები:** „ხამს, მეღეკსე ნაჭირგებსა მისსა ცუდად არ აბრკობდეს“?
- ხელოვანმა თავისი ნიჭი სამშობლოსა და ხალხს უნდა მოახმაროს.
 - ხელოვანმა თავისი ნიჭი ტყუილუბრალოდ არ უნდა გაფლანგოს.
 - ხელოვანმა მთელი შემოქმედება თავის სატრფოს უნდა მიუძღვნას.
 - ხელოვანმა მთელი შემოქმედება საყვარელ მონარქს უნდა მიუძღვნას.
- (1) 15. **რა არის, ავტორის თქმით, პოეტის მისია?**
- მხოლოდ საზოგადოებრივი კეთილდღეობისათვის უნდა იბრძოდეს.
 - მხოლოდ საკუთარ მეფეს უნდა ემსახურებოდეს.
 - მხოლოდ საკუთარ სამშობლოს უნდა ემსახურებოდეს.
 - მხოლოდ სატრფოსათვის უნდა ქმნიდეს ნაწარმოებებს.
- (1) 16. **რომელ სტრიქონში ჩანს, რომ ეს პოემა არ არის რუსთველის ერთადერთი თხზულება?**
- „ესე მიჩს დიდად სახელად, არ თავი გამიქიქია“.
 - „იგია ჩემი სიცოცხლე, უწყალო, ვითა ჯიქია“.
 - „მისი სახელი შეფარვით ქვემორე მითქვამს, მიქია“.
 - „ჩემი აწ ცანით ყოველმან, მას ვაქებ, ვინცა მიქია“.
- (1) 17. **რომელ სტრიქონში ჩანს, რომ ავტორს ეამაყება საკუთარი შემოქმედება?**
- „ესე მიჩს დიდად სახელად, არ თავი გამიქიქია“.
 - „იგია ჩემი სიცოცხლე, უწყალო, ვითა ჯიქია“.
 - „მისი სახელი შეფარვით ქვემორე მითქვამს, მიქია“.
 - „ჩემი აწ ცანით ყოველმან, მას ვაქებ, ვინცა მიქია“.

ბ) მხატვრული ტექსტის ანალიზი:

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაცნობით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებულნი, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაკები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის ტესტში დატოვებულია ადგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, **შავად შესრულებული ნამუშევარი არ გასწორდება.**

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯღაბნით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ ახასიათებს ავტორი პოეზიას ამ ტექსტში.
- იმსჯელეთ, რა კავშირს ხედავს ავტორი ხელოვნებასა და სიყვარულს შორის.
- იმსჯელეთ, რა არის მოცემული ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი რეალიზებული.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

რომანში „სამოსელი პირველი“ გურამ დოჩანაშვილი მოგვითხრობს, რომ იარაღის საყიდლად კამორაში ჩასული ორი კანუდოსელი მწყემსის შეპყრობის შემდეგ კამორელებმა ერთ-ერთი მათგანი, ზე მორეირა გაათავისუფლეს:

მთვარიან ღამით თავაწყვეტილ ცხენს დაუზოგავად მიაჭენებდა ზე მორეირა, და სუსტად აციაგებულ მდუმარებაში მძლავრი, სიხუმის ღონივრად დამფლეთი თქარათქური შეჰქონდა... გზად ცხენი ორჯერ გამოიცვალა, მაინცდამაინც არც შეფერხებულა, ისე – ბაზრობათა ქალაქთან ამხედრებულ კამორელთა ჯგუფი იდგა და, უკვე დღე იყო, შორიდანვე შეირჩია ცხენთაგან უკეთესი და ყველაზე მეტად დასვენებული, მეხივით მიეჭრა, ეგრევე აიწია და დაახტა, იმის განცვიფრებულ და შიშნაჭამ პატრონს კი კარგა მაგარი ბრავიანი გაადენინა; მერე იყო და, კაატინგის* მისადგომებთან, სილაში, მისკენ ზურგით მჯდარ, მცენარეში მთელი გულისყურით მომზირალ გუშავს უხმაუროდ მიეპარა, უკანიდან თავში ჩააფარა და წამსვე დაიკავა დიდხანს ჯდომისაგან ჩათბუნებული მისი უნაგირი, გადაიწია კაატინგა და, შორს ჩამოიტოვა წვალეზა-ტანჯვით ძლივს წამომდგარი, ადგილზე დაბარბაცებული გუშავი.

კანუდოსში გვიანი ღამით იყო, და მოერიდა ასე, ცხენდაცხენ ჭენებითა და ხმაურით შესვლა მიძინებულ თიხის ქალაქში, ჩამოქვეითდა, მიატოვა დადლილი ცხენი და კანუდოსში ფეხით შევიდა. მდინარის წყნარად ნაქსოვი ხმა შემოესმა, მონაცრისფროდ მთვლემარე თეთრ კანუდოსში ფეხაკრეფით მიდიოდა ზე...

თავისი სუფთა, მომლოდინე სახლისკენ ცალი თვალითაც კი ვერ ბედავდა გახედვას, მენდეს მასიელის ქოხისკენ მიაბიჯებდა. კარი არ ებათ სახლებს კანუდოსში. ზღურბლთან შედგა და მორიდებით ჩაახველა. „შენ ხარ, ზე?“ – მშვიდად გაისმა. „მე ვარ... კი“, „შემოდი“. ძალიან ბნელოდა ოთახში, ჭრაქი ანთო მენდეს მასიელმა, და ყოველივე სუსტად ალიცილიცდა, ფარფატა ჩრდილებით ილოკებოდა ბუნდოვანი ოთახი. ისევ ზღურბლისაკენ შეაბრუნა თავი მენდეს მასიელმა, ხელით მოიხრდილა, „რომელი ხარ მანდ...“ „მე გახლავართ – დონ დიეგო“. „რამ შეგაწუხა“. „აჰ, ეს ზე ყოფილა? აღარ ველოდი. თვალი მოვკარი ამ შუალამით აქ რომ ვიდაცა შემოიპარა და... რა ვიცოდი, თუ დაუსხლტებოდა, – და შემპარავად, ფრთხილად ითხოვა: – ხელს ძალიან თუ არ შეგიშლით, მაინტერესებს მაგათი ამბავი...“ „კარგი, შემოდი, – ნება დართო მენდეს მასიელმა და ზეს მიუბრუნდა: – რა გადაგხდათ თავს, სადაა მანუელო, წერილად მიამბე სუყველაფერი...“

მანუელო კი, ზე თვალს რომ მიეფარა, გაარხენდა... პოლკოვნიკმა კი სახელოზე დაქაჩა მოუთმენელი ხელით: „წამო, წავიდეთ“. „სად წავიდეთ“. „როგორ თუ სად, კაატინგასთან...“ „ფეხით? – იკითხა მანუელომ, – ძაან შორია“. „ფეხით კი არა... აი, აქ დგანან ცხენები, აი“. „ცხენი რად გვინდა...“ „აბა რითი წავიდეთ...“ „სად უნდა წავიდეთ, რო...“ „როგორ თუ სად, კაატინგასთან...“ „კაატინგასთან რაღა გვინდა...“ „აბა სადაა საიდუმლო ხვრელი...“ „რა ხვრელი...“ – თქვა მანუელომ.

„მერე ერთი რამ გამიკვირდა, – განაგრძობდა ზე, – ის კაპრალი საუბარში რომ ჩაერია, არ ვიცი, ისეთი რა უნდა ეთქვა, მაგრამ ძალიან გაჭიმული და გაფითრებული იდგა მის წინაშე პოლკოვნიკი. მანუელოზეც ცოტათი გამინელდა ბრაზი, რადგან კაპრალი აშკარად განაწყენებული გავიდა. მერე პოლკოვნიკმა ყურებიდან ცვილი ამომიღო, თოკი შემომხსნა, და სანამ კარს მიიჯახუნებდა, მანუელომ თვალი ჩამიკრა, რატომღაც გახარებული ჩანდა. მე მაინც უნდოდ შევცქეროდი – პირობა გვქონდა, კრინტი არ დაგვეძრა. ის კი მთლად ენად გადაიქცა კამორელებთან. ალაპარაკებული, იქამდე თუ სულ თვალს მარიდებდა, ორნი რომ დავრჩით, ისეთნაირად შემომაცქერდა, დავიბენი და ახლა მე ავარიდე თვალი, ვერ ვენდობოდი მაინც, მაგრამ ფეხი რომ უნდა ამომერტყა ყბაში, გადავიფიქრე, ისეთნაირად იღიმებოდა, კანუდოსისთვის სიკე-

*კაატინგა – შხამიანი ბუჩქების რიგი, რომელიც ბოროტი კამორელებისაგან იცავს აჯანყებულთა ქალაქ კანუდოსს.

თე თუ გინდა, მითხრა მანუელომ და ის გაკეცილი ბარათი მომცა, ძალიან რომ ათვალიერებდნენ პოლკოვნიკი და კაპრალი – ეს ბარათი კონსელეიროს გადაეცი და პასუხსაც ის გამოგატანსო. ისე გულლიად შემომყურებდა, დაუფერე... თქვენი სახელიც ახსენა და... დიდ თავლაში ამომარჩევინა პოლკოვნიკმა ცხენი. დავაჯექ და წამოვედი, არ ვიცი, სწორად მოვიქეცი თუ არა... ბარათში რაიმე ხრიკი არ იყო...“ „სადაა, მაჩვენე“, – მიუახლოვდა მენდეს მასიელი. ზემ ფრთხილად ჩაიყო უბეში ხელი, ოთხად გაკეცილი ბარათი გამოაძვრინა. კონსელეირო ჭრაქთან მივიდა, სუსტი შუქით გამჟღავნებულ ბარათს დააცქერდა, გადაატრიალა, გადმოატრიალა, ათვალიერა ერთხანს, და დონ დიეგო მიიხმო მერე: „მოდე, შენც ნახე...“ დონ დიეგომ კი ბარათს ერთი დახედა და უცნაურად შეაცქერდა ზეს, თვალში სისოფლე მოეძალა, რაღაცნაირად, თანაუგრძობდა. ამყად გახვევებუდიყო ზღურბლთან მისული კონსელეირო, ღამეს გასცქეროდა. „აი ის კაპრალი, ლაპარაკისას, ხელებს იფშენებდა?“ – იკითხა დონ დიეგომ. „კი“. „უბეში ხომ არ იყოფდა წამდაუწუმ ხელს...“ „კი. და აურჯოლებდა“. ერთმანეთს წამით გაუსწორეს თვალი დონ დიეგომ და შემობრუნებულმა კონსელეირომ, „საიდუმლო ხვრელი ორჯერ ახსენესო, არა?“ „ორჯერ, კი“. „ასეც ვიფიქრე, კონსელეირო, – ხმადაბლა უთხრა დონ დიეგომ, – არარსებული ხვრელის ჩვენებას დაპირდებოდა, თანაც, როგორი საქმეა ორი ისეთი ავაზაკის საწამებელში მოტყუება, იქით ისინი წაუბია, აქეთ – ეს. მეც კი გამიჭირდებოდა მსგავსი არტისტიზმი... – და ზეს შეაცქერდა, – შენ არ გინახავს ბარათი, არა?“ „არა, – კუშტად თქვა ზემ, – საწამებელში არ მაჩვენეს და წამოსვლის წინ კი მანუელოს სიტყვა მივეცი, რომ არ ვნახავდი. ძალიან დამიჩემა... – და ისევ ბოლმა შემოაწვა, – იმათ კი, ორივეს, ისეთი დიდი სიამოვნებით აჩვენა!“ ისევ გაუსწორეს პატარა ხნით თვალი დონ დიეგომ და კონსელეირომ, და ზე გაცხარდა: „ბოლოს და ბოლოს, რა ბარათია, ხომ უნდა ვიცოდე, დროებით რისთვის გამომიშვეს!“ „დროებით არ ხარ გამოშვებული, დაწყნარდი, კარგი... – ხმა დაურბილდა დონ დიეგოს, – მალე გაიგებ ყველაფერს, მაგრამ ჯერ ერთი რამ უნდა გკითხო – როგორ დაშორდი...“ „ვის, იმას?“ – ვერ ახსენებდა ძმაცაცის სახელს. „მანუელოს, კი“. „ცივად, ცოტათი... – განზე გაიხედა ზემ – სანამ იმ გამორჩეულ ცხენზე შეეჯდებოდი, მომიახლოვდა და გამიღიმა... გადაიხარა და როგორღაც შეძლო, მხარზე დამადო ხელი, მკითხა: გახსოვს, ხანდახან დამდამობით ერთად რომ ვსვამდით?“ „და, გიღიმიოდა?“ „კი...“ „შენ რაღა ჰქენი, ზე... გაუღიმე?“ „არა. მე მხარი ავუკარი, და ხელი ავადებინე, რადგან ბოლომდე დარწმუნებული ახლაც არა ვარ მასში“. „მერე, ეწყინა?“ „წყენით არ ვიცი, ისე კი, ნაღვლიანად და თან სიხარულით შემომცქეროდა... – და უცებ რისხვა შემოაწვა ეჭვებაშლილ ზეს, – აღარ მიჩვენებთ იმ ოხერ ბარათს?“

კონსელეირო ჭრაქიანად მიუახლოვდა, მომეტებულად აცახცახდნენ ქოხში ჩრდილები, სევდანარევი სიამაყით შესცქეროდა ზეს, და წყნარად უთხრა: „ბარათს გაჩვენებ, ოღონდ გამაგრდი, ზე...“ ხმისამოუღებლად გაიშვირა ხელი შემერთალმა მწყემსმა, სწრაფად გაშალა დაკეცილი ბარათი, ჭრაქს მიუახლოვდა და გაშრა – საკვირველებავ, ქათქათა ფურცელს ერთი წერტილიც კი არსად აჩნდა. მთლად სუფთა იყო! „რაა... ეს რაა!“ წამოიძახა გაფითრებულმა პირველმა მწყემსმა, და სუყველაფერს ერთბაშად მიხვდა, დონ დიეგომ კი მაინც აუხსნა: „გადაურჩენიხარ, ზე“.

ა) წაკითხულის გააზრება:

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X.

უპასუხეთ შემდეგ კითხვებს:

- (1) 3. რა არის პირველი აბზაცის მთავარი სათქმელი?
- ა) ზე მორეირა ისე ჩქარობდა კანუდოსში დაბრუნებას, რომ არაფერს ერიდებოდა.
 - ბ) ზე მორეირა ისეთი დაუნდობელი კაცი იყო, არ დაეძებდა სხვების გასაჭირს.
 - გ) ზე მორეირა ისე ექცეოდა სხვებს, უნებურად შეიძლებოდა უღანაშაულო შემოკვდომოდა.
 - დ) ზე მორეირა ისეთი ვაჟკაცი იყო, რომ მისი რისხვის ყოველ კამორელს ეშინოდა.
- (1) 4. რატომ არ შევიდა ზე კანუდოსში „ცხენდაცხენ ჭენებითა და ხმაურით“?
- ა) მას კანუდოსში აღარავინ ელოდა.
 - ბ) ამ დროს უკვე ყველას ეძინა.
 - გ) საკუთარი საქციელის რცხვენოდა.
 - დ) კანუდოსში ზე მოღალატედ მიაჩნდათ.

- (1) 5. **რატომ გაემართა ზე არა საკუთარი, არამედ კონსულეირო მენდეს მასიელის ქოხისაკენ?**
- მას სასწრაფო საქმე ჰქონდა მენდეს მასიელთან.
 - სურდა მენდესისაგან შინ დაბრუნების ნებართვა აეღო.
 - სურდა ყველას გაეგო მისი დაბრუნების შესახებ.
 - მას საკუთარი ცოლ-შვილის გაღვიძება არ უნდოდა.
- (1) 6. **რას გულისხმობს დონ დიეგო სიტყვებში: „რა ვიცოდი, თუ დაუსხლტებოდა“?**
- მას კანუდოსის გადარჩენის იმედი აღარ ჰქონდა.
 - მას მენდეს მასიელის გადარჩენის იმედი აღარ ჰქონდა.
 - მას მანუელის გადარჩენის იმედი აღარ ჰქონდა.
 - მას ზე მორეირას გადარჩენის იმედი აღარ ჰქონდა.
- (1) 7. **რაზე მეტყველებს პოლკოვნიკისა და მანუელის საუბარი?**
- მანუელო აბუჩად იგდებს პოლკოვნიკს.
 - მანუელოს ეშინია პოლკოვნიკის რისხვისა.
 - მანუელოს უხარია პოლკოვნიკის მოტყუება.
 - მანუელოს უხარია, რომ გაათავისუფლებენ.
- (1) 8. **რაზე მიგვანიშნებს ავტორი სიტყვებით: „მანუელო კი, ზე თვალს რომ მიეფარა, გაარხეინდა“?**
- მანუელომ ყველაფერზე ხელი ჩაიქნია.
 - მანუელომ თავი დააღწია განსაცდელს.
 - მანუელომ გადაარჩინა კანუდოსელები.
 - მანუელომ მიაღწია თავის მიზანს.
- (1) 9. **რატომ იყო ზე მორეირა გაბრაზებული მანუელოზე?**
- შეთანხმებულნი იყვნენ, კრინტი არ დაეძრათ, მანუელომ კი პირობა დაარღვია.
 - შეთანხმებულნი იყვნენ, თუ კამორელები დაიჭერდნენ, თავი უნდა მოეკლათ.
 - შეთანხმებულნი იყვნენ, ბოლომდე ებრძოლათ, მანუელომ კი პირობა დაარღვია.
 - შეთანხმებულნი იყვნენ, დატყვევების შემთხვევაში ერთად გაქცეულიყვნენ.
- (1) 10. **როგორ ფიქრობდა ზე მანუელოს დასჯას?**
- მთელ კანუდოსში შეარცხვენდა.
 - მის მეგობრობაზე უარს იტყოდა.
 - სილას გააწნავდა სახეში.
 - ფეხს ამოარტყამდა ყბაში.
- (1) 11. **რატომ აღარ დასაჯა ზემ მანუელო?**
- მანუელო ისეთი გულწრფელი ჩანდა, ზემ იგი ვერ გაიმეტა.
 - მანუელოს ხვეწნა-მუდარამ გაჭრა და ზემ იგი ვეღარ გაიმეტა.
 - ზემ შურისძიების ღირსადაც კი არ ჩათვალა მანუელო.
 - ზეს მანუელო შეეცოდა, რადგან მას უეჭველი სიკვდილი ელოდა.
- (1) 12. **ზე მორეირას აზრით, რატომ გამოუშვეს იგი კანუდოსში?**
- მენდეს მასიელისათვის ზავის პირობები რომ შეეთავაზებინა.
 - მენდეს მასიელისათვის მანუელოს ბარათი რომ მიეტანა.
 - მენდეს მასიელისათვის ომის გამოცხადება რომ ეცნობებინა.
 - მენდეს მასიელისათვის პოლკოვნიკის დანაბარები რომ გადაეცა.
- (1) 13. **ბარათს რომ დახედეს, მენდეს მასიელი და დონ დიეგო მაშინვე მიხვდნენ, რომ:**
- საკუთარი თავის გაწირვით მანუელომ კამორელების ჯარის დამარცხება განაპირობა.
 - საკუთარი თავის გაწირვის ფასად მანუელომ სიკვდილისაგან იხსნა ზე მორეირა.
 - საკუთარი თავის გაწირვის ფასად მანუელომ დარბევისაგან იხსნა მთელი კანუდოსი.
 - საკუთარი თავის გაწირვით მანუელომ პოლკოვნიკ სეზარსაც გამოუტანა განაჩენი.
- (1) 14. **რატომ ისულელებს თავს მანუელო პოლკოვნიკთან საუბრის დროს?**
- იმიტომ, რომ მეგობარს – ზე მორეირას ატყუებს.
 - იმიტომ, რომ ორ გამორჩეულ ავაზაკს ატყუებს.
 - იმიტომ, რომ სასჯელის თავიდან აცილება სურს.

დ) იმიტომ, რომ ცოლ-შვილის გადარჩენა სურს.

(1) 15. რომელ სტრიქონში იყენებს ავტორი მხატვრულ საშუალებას?

- ა) „მიატოვა დაღლილი ცხენი და კანუდოსში ფეხით შევიდა“.
- ბ) „ძალიან ბნელადაა ოთახში, ჭრაქი ანთო მენდეს მასიელმა“.
- გ) „ჩამოიტოვა წვალემა-ტანჯვით ძლივს წამომდგარი, ადგილზე დაბარბაცებული გუშაგი“.
- დ) „მონაცრისფროდ მთვლეშარე თეთრ კანუდოსში ფეხაკრეფით მიდიოდა ზე“.

(1) 16. მანუელს რა თვისებები ჩანს ამ ტექსტში?

- ა) სიკეთე და თავმდაბლობა.
- ბ) მოხერხებულობა და ცნობისმოყვარეობა.
- გ) ცნობისმოყვარეობა და თავგანწირვის უნარი.
- დ) მოხერხებულობა და თავგანწირვის უნარი.

(1) 17. რა იყო მანუელს თავგანწირვის მთავარი მიზანი?

- ა) მეგობრის გადარჩენა.
- ბ) ცოლ-შვილის გადარჩენა.
- გ) სამშობლოს გადარჩენა.
- დ) კონსელეიროს გადარჩენა.

ბ) მხატვრული ტექსტის ანალიზი:

წერითი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ ნაშრომი დავალებას არ უპასუხებს, მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, არ არის შესრულებული არც ერთი მითითება ან მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურადაა გაგებული, ანდა ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

ორივე წერით დავალებას თან ახლავს სამ-სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამომვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალ-ცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი (თუნდაც მთელი თხზულების შინაარსის გადმოცემა). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

შავი სამუშაოსათვის ტესტში დატოვებულია ადგილი, რომელიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ. გაითვალისწინეთ, შავად შესრულებული ნამუშევარი არ გასწორდება.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომა გადახაზეთ და ნუ დაჯღაბნით.

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა 25.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ იხატება ზე მორეირას სახე ამ ტექსტში.
- იმსჯელეთ, როგორ იხატება მანუელს სახე ამ ტექსტში.
- იმსჯელეთ, რა არის მოცემული ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი რეალიზებული.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

